

The image features a dark blue, starry background with numerous small, bright white and light blue stars scattered across the field. The text "STJERNEMATERIALE" is centered in a white, outlined, sans-serif font with a subtle glow effect.

STJERNEMATERIALE

Skolemateriell:

STJERNEMATERIALE

av Mattias Andersson

Prosjektet ble realisert av Teatret Vårt, første gang i september 2020

Med poesi av: Kjersti Wøien Håland

Skuespillere: Kristoffer Egset, Eline Øverby, Elias Moussaoui Anseth, Sigrid Alnæs

Regi: Vera Krohn Svaleng

Scenografi og kostymer: Ida Grimsgaard

Lysdesigner: Jonas P. A. Fuglseth

- ***Dette skolemateriellet inneholder informasjon om handlingen i teaterforestillingen som delvis avslører hvordan det ender. Vi oppfordrer til å forberede teateropplevelsen, men om det er aktuelt å dele ut skolemateriellet kan det være lurt å gjøre det etter at elevene har sett forestillingen.***
- ***Vi vil også anbefale dere å vurdere innholdet i skolemateriellet opp mot trinn, læreplan, og hvilke samtaletema det er viktig å komme inn på etter at elevene har sett forestillingen.***

INNHOOLD

HVA

SIDETALL

<u>HVEM HAR SKREVET TEKSTEN?</u>	<u>4</u>
<u>HANDLINGSREFERAT</u>	<u>6</u>
<u>HVEM HANDLER DENNE HISTORIEN OM?</u>	<u>7</u>
<u>HVA HANDLER DET OM?</u>	<u>10</u>
<u>KILDER</u>	<u>13</u>
<u>SPØRSMÅL OG OPPGAVER</u>	<u>14</u>
<u>TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED</u>	<u>18</u>

HVEM HAR SKREVET TEKSTEN?

Mattias Andersson er en anerkjent svensk skuespiller, dramatiker, regissør og teatersjef. Fra 2006-2019 arbeidet han som teatersjef på Backa Teater i Göteborg (Sverige). Gjennom 23 år var han med på å videreutvikle Backa Teater som en av de mest toneangivende og utforskende nordiske scenene for barn og ungdom. I samme periode ble han også kjent for å basere teaterforestillinger på intervjuer, forskning og biografisk materiale. Dette gjorde han for å fange aktuelle temaer, problemer og levd liv i samfunnet rundt teaterhuset. Nå for tiden arbeider han som teatersjef på Dramaten i Stockholm (Sverige), som er et av Sveriges aller viktigste teaterhus. Tekstene han har skrevet har blitt spilt på de fleste teatre i hele Sverige, og han har vunnet mange priser for både tekst og regi.

Sammen med andre nordiske dramatikere som Line Knutzon, Lars Norén og Jon Fosse kan hans tekster for teater ses som absurde tragikomedier. Hos disse forfatterne går komedien hånd i hånd med tragedien; hos noen er begge retningene mer synlige enn hos andre. De skiller seg på den måten fra de klassiske kjennetegn vi finner i komedien og tragedien, og kan på mange måter sies å opponere mot stereotype regler for dramaet. Likevel eksisterer det en form for oppbygging og større endring i fortellingene deres. Tragedien og komedien eksisterer i et samspill som gir leseren eller publikummeren nye og uante perspektiver på kjente temaer. Av mer klassiske tragikomedier kan vi nevne Ludvig Holbergs mange skuespill, men også hos Henrik Ibsen finner vi innslag av tragedie og komedie i en og samme tekst.

Mattias Andersson har klare slektskap til absurd teater. Absurde drama er i utgangspunktet fortellinger uten en klar begynnelse og slutt. Det skjer ikke noen dramatisk endring, eller de konfliktene som dukker opp blir ikke løst. Derfor slutter mange absurde drama der de begynte. Handlingene går i sirkler, og menneskene kommer seg ikke ut av det. Innholdet dreier seg ofte om meningsløshet eller mennesker forsøker å håndtere meningsløshet. Absurd teater setter ofte menneskene inn i en kontekst hvor de ender opp med å bli forvirra og hjelpeløse. Ofte er dialogen tett på virkelighetens realistiske uttrykk, men det kan samtidig være svært annerledes enn de fortattede dialogene vi ofte ser på en teaterscene.

I arbeidet med teksten har vi forsøkt å skape mening og endring der hvor alt ser ut til å ha stoppet opp. Selv om det virker som at de fire ungdommene ender opp i et slags ingenting, har vår målsetting vært at de har foretatt en reise som forandrer dem. De kjører seg kanskje fast, men de må i alle fall finne en ny vei før de kan gå videre i livet.

HANDLINGSREFERAT

Fire ungdommer møter opp på et øde og forlatt sted. De ankommer en etter en. De har alle lest den samme annonsen på internett, hvor det står «Vil du nå høyere? Stjernemateriale søkes». De har svart på annonsen og har mottatt en veibeskrivelse som leder dem hit. Når de kommer fram er det et tomt og merkelig rom som møter dem. Etter hvert som hver av dem dukker opp innser de at navnene deres er påfallende like. Det virker som om stedet de har kommet til er et slags hemmelig rom hvor lyder, musikk, latter og applaus – som de bare går rundt med i hodet til vanlig – plutselig kan høres høyt og tydelig. Det er dessuten et publikum som sitter der og kan betrakte det de foretar seg. Det er som om de befinner seg i en drøm flettet sammen av humorshow, latterliggjøring på andres bekostning, forviklinger og musikalske nummer. Situasjonen mellom de fire blir mer og mer merkelig, vanskelig, og etterhvert uutholdelig. De venter og venter på de som arrangerer talentkonkurransen, men det er ingen flere som møter opp. Til slutt må den av dem som egentlig inviterte de andre avsløre hvem den er. Avsløringen fører med seg en rekke erkjennelser. Alle fire møter seg selv i døra, og ser seg selv og hverandre i et helt nytt lys. Kanskje kan de begynne å forstå hva som egentlig ledet dem til å melde seg på talentkonkurransen og faktisk møte opp. Det fellesskapet som i løpet av seansen har oppstått mellom de fire ungdommene blir plutselig viktigere enn noe av det de drømte om før de møtte hverandre. Men de er likevel usikre på hva som kommer til å skje videre ...

HVEM HANDLER DETTE OM?

De fire ungdommene som har møtt opp til det de tror er en talentkonkurranse, drømmer alle om å bli stjerner – på en scene, på internett, i noen andres liv, eller de vil bare ta verden med storm. De ønsker seg et publikum og å bli sett. Dette får hver av dem til å gjøre de utroligste handlinger som kan vekke oppmerksomhet fra andre. De møter opp på dette stedet med så mange forventninger, håp, drømmer og planer i hodet at de ikke vet hvor de skal gjøre av seg. Deres nervøsitet og prestasjonsangst gjør at de alle oppfører seg merkelig og utagerende. Derfor oppstår det rare situasjoner og kunstige konflikter som de ikke vet hvordan de selv skal løse, i alle fall ikke før de oppdager hverandre.

DEN PRATSOMME MARTA, 15 år

Den pratsomme Marta oppfører seg som om hun står på en scene, nesten uansett hvor hun er. Hun liker oppmerksomheten fra et publikum, og å underholde menneskene hun møter. Positiv oppmerksomhet, applaus, tilrop og latter kan holde henne i gang i mange timer. Men under overflaten skjuler det seg en redd og usikker jente som bare vil bli sett for den hun egentlig er.

MARTIN, 16 år

Martin er mest opptatt av seg selv, og tåler dårlig å møte motstand fra andre mennesker. Han vil helst bli beundret og være kulest i klassen. Han klarer som regel å bli så godt likt at det tipper over – han blir grenseløs og utagerende, trykker andre ned for å heve seg selv enda mer. Når noen begynner å reagere på de voldsomme eller dumme tingene han ender med å gjøre, blir verden snudd på hodet. Da vet ikke Martin hva han skal gjøre. Egentlig trenger han bare en klem.

MARTE, 17 år

Marte er den eldste i gruppa. Hun går byggfag på videregående, men drømmer om å drive med musikk. Hun er trygg på seg selv og vet hva hun vil. Men i denne gruppa er hun ikke helt trygg likevel, for et par av de andre behandler henne dårlig. Dette gjør Marte mer og mer opprør mot. Hun er ærlig og direkte for å nå inn til de andre, og dette får noe til å skje med gruppa. Marte liker den tause Marta veldig godt, helt til hemmeligheten avsløres ... Men kan de begynne på nytt?

DEN TAUSE MARTA, 14 år

Den tause Marta er egentlig en gutt som har kledd seg med parykk. Han omtaler seg selv som Marta, men ingen får vite hva han egentlig heter. Han er åpen og ydmyk, lytter og gir andre oppmerksomhet. I sin søken etter å oppnå gode relasjoner til mennesker rundt seg blir han ofte oppfattet som naiv og dum. Det viser seg at han overhode ikke er det, men derimot står bak det de andre tror er talentkonkurransen. Han er en ensom person som har lengtet etter å ha sine egen vennegjeng, som han kan forstå og erobre verden sammen med.

HVA HANDLER DET OM?

DE STIKKORDENE SOM NEVNES OG BESKRIVES HER KAN TAS VIDERE I DISKUSJONER ETTER TEATEROPPLEVELSEN

SELV-ISCENESETTELSE: Å iscenesette seg selv har blitt mer og mer vanlig i vår tid. På internett og sosiale medier har vi mange muligheter til å «sette oss selv i scene», det vil si skape situasjoner og miljøer som kan være en manipulert versjon av virkeligheten. Vi forteller historier om oss selv. Vi tar bilder av oss selv. Fortellingene vi skaper stemmer ikke alltid overens med hvordan vi egentlig har det.

NARSISSISME: Narsissisme betyr selvelsk eller selvbeundring. Dette er et fremmedord som bygger på myten om Narkissos. Narkissos var en ung gutt som dag ut og dag inn så på sitt eget speilbilde i et lite tjern. Gudinnen Nemesis straffet Narkissos ved å la ham bli forelsket i seg selv. Han ble så oppslukt av seg selv, og låst til sitt eget speilbilde, at han mistet evnen til å leve et normalt liv.

INFORMASJONSSAMFUNNET: I dagens samfunn omgir vi oss med mange slags beskrivelser av hvordan virkeligheten ser ut. Det er mange ulike stemmer som uttaler seg om det samfunnet vi lever i. Hva som er sant og usant kan noen ganger være vanskelig å se forskjell på. Selv om den jevne strømmen av ord og visuelle uttrykk kan informere og opplyse oss mennesker er det lett å gå seg bort i skogen av informasjon. Det kan vi oppleve på sosiale medier, i nettaviser og kommentarfelt.

SOSIALE MEDIER: Å bli sett og å se er grunnleggende for måten sosiale medier er bygget opp på. Du kan få livet ditt til å se ut som du vil, og samtidig dukker det du helst vil se opp i «feeden» din. Antall følgere og «likes» har på mange måter blitt en slags målestokk på hvem du er. Sosiale medier kan skape sosial kontakt mellom mennesker som ellers ikke hadde

kommet i kontakt. Men det kan også erstatte mye reell fysisk kontakt og nærhet. Flere ulike sosiale medier har også blitt arenaer for både beundring og trakassering.

PSYKISK HELSE: Ensomhet og behovet for å bli sett er viktige tema som denne teaterforestillingen tar opp. I vår tid ser vi at stadig flere har behov for hjelp med sin psykiske helse. Vi er mange som går rundt hver for oss med tanker, bekymringer eller noe som plager oss. Det er ikke alltid like enkelt å dele eller snakke om det. Det er veldig lurt å være åpen om det, men det er ikke alle som har noen å snakke med. Om vi går og bærer på noe vanskelig, kan det bli større og større.

MOBBING OG MAKT: Trakassering kan være gjentakende og pågå over tid, men det kan også være enkeltstående utsagn eller hendelser som rammer enkeltpersoner og grupper. Gjennom skolegangen er det elever som opplever å bli ertet, mobbet, truet eller trakassert. Den som mobber og den som blir mobbet kan ha veldig ulike opplevelser av det som skjer.

OVERVÅKNING: Martin og Den tause Marta har begge en opplevelse av å bli iaktatt eller overvåket, på en måte som forstyrrer dem i deres daglige liv. Det finnes noen grad av nødvendig overvåkning i vårt samfunn, som skal være til trygghet for alle. Samtidig kan mange kjenne på en form for overvåkning gjennom internett og sosiale medier. Der skal vi være synlige hele tiden, og der kan noen spore oss opp.

IDENTITET: Gjennom oppveksten og livet utvikler vi alle en form for identitet. Identitet handler om hvem vi kjenner at vi er og hvor vi kjenner at vi hører til. Dette blir vi alle bevisst på gjennom vår sosiale kontakt med andre mennesker, samtidig som samtida vi lever i påvirker oss. Identiteten vår blir påvirket og formet av de sosiale miljøene vi omgir oss med, og hva slags sted eller by vi bor i. Identitet kan også påvirkes av hva slags forbilder vi ser opp til, og hva slags mennesker vi drømmer om å være eller bli.

FELLESSKAP: En mindre eller gruppe mennesker som kjenner på en tilhørighet til hverandre – bevisst eller ubevisst – kan kalles et fellesskap. Noen ganger kan et fellesskap dannes av mennesker som er enige med hverandre, som hører på den samme musikken eller som kommer fra samme sted. Det å kjenne på en «fellesskapsfølelse» kan være ganske grunnleggende for oss mennesker, fordi vi er flokkdyr på samme måte som mange dyr er det.

LIVSMESTRING: Personene i Stjernemateriale kjenner alle på ulike grad av vansker med å mestre det livet de lever. Det kan være skolehverdagen, relasjoner til andre på egen alder, relasjoner til foreldre og lærere, klassemiljø og skolemiljø, bekreftelser fra andre på internett, jaget etter å få gode karakterer og andre ferdigheter. Det er ikke bare enkelt. Både kropp og sinn er i endring når vi vokser, og det er mye som skjer med oss som vi ikke alltid forstår.

KILDER

- Om absurd teater: [https://snl.no/absurd teater](https://snl.no/absurd_teater)
- Om bekreftelsesbehov: <https://pobrunstad.no/lengsel-etter-bekreftelse/>
- Om identitet: <https://psykologisk.no/2018/12/det-er-alltid-sider-ved-oss-selv-og-livet-vi-har-levd-som-blir-staende-ufortalte/>
- Om narsissisme: <https://snl.no/narsissisme>
- Om informasjonssamfunnet: <https://snl.no/informasjonsamfunn>
- Om sosiale medier: [https://snl.no/sosiale medier](https://snl.no/sosiale_medier)
- Om mobbing: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/hva-er-mobbing/>
- Om psykisk helse: [https://sml.snl.no/psykisk helse](https://sml.snl.no/psykisk_helse)

SPØRSMÅL OG OPPGAVER

Det følgende tillegget kan brukes både i for- og etterarbeidet med forestillingen. Oppgavene/spørsmålene kan brukes uavhengig av hverandre. Det er selvsagt ingen riktige svar eller tolkninger. Målet med oppgavene er at de skal stimulere til videre tenkning og diskusjon. Det er en fordel om det legges opp til samtale og diskusjon i grupper.

1) Tenk tilbake på hvordan scenerommet, kostymene og sminken så ut:

- Hvorfor var alt dekket i sølv? Hvilke assosiasjoner fikk du av det?
- Diskuter om alt som var dekket av sølv kan minne om:
  - i. en fasade
  - ii. en overflate
  - iii. et image
  - iv. en rustning
  - v. et skjold
  - vi. et speil
  - vii. en musikkvideo

2) Beskriv hver enkelt karakter i teaterforestillingen hver for seg:

- Hvordan oppfører personen seg?

- Hvordan endrer dens oppførsel seg gjennom helheten?
- Hva slags liv ser du for deg at personen har «til vanlig»?
- Hvordan forholder den seg til talentkonkurransen?
- Hva skjer når personen får greie på at talentkonkurransen var fake?

3) Hva er forskjellene mellom personene i teaterforestillingen? Hvordan forholder de seg til hverandre? Hvordan endrer dette seg gjennom helheten? Hva slags relasjoner ser du dem imellom, underveis og til slutt? Diskuter måten de fire personene forholder seg til hverandre på ved å se på dem to og to:

- DEN PRATSOMME MARTA og DEN TAUSE MARTA
- DEN PRATSOMME MARTA og MARTIN
- DEN TAUSE MARTA og MARTIN
- MARTE og DEN TAUSE MARTA
- MARTIN og MARTE
- MARTE og DEN PRATSOMME MARTA

4) Ta tak i situasjonen som oppsto mellom Martin og Marte. Han beskyldte henne tidligere for å klå på ham, men hun hevdet at hun bare forsøkte å hjelpe ham. Litt senere gjentok han dette, og nærmet seg henne som om han ville at hun skulle ta på ham. Plutselig ble Marte lei seg.

- Hva var det som skjedde?

- Hva var det Martin egentlig ville?
- Hvor går grensen for trakassering eller overtramp?
- Hvorfor ble Marte lei seg?
- Hva tenkte de hver for seg etterpå?

5) Drøft disse sitatene fra teaterforestillingen. Hva er det som fortelles her? Eller hva forteller sitatet om den personen som uttaler det?

- «Vil du nå høyere?»
- «Du er innmari stygg og har store problemer med intelligensen.»
- «Jeg er en jordansk prins. Jeg er styrtrik.»
- «Hvem er jeg?»
- «Altså ... folk tar bilder av sitt eget ansikt.»

6) Ta tak i temaet psykisk helse og se nærmere på hva teaterforestillingen forteller om. Hvilke situasjoner omhandlet ...

- ... mobbing?
- ... trakassering?
- ... negativ språkbruk?
- ... ensomhet?
- ... angst?

7) Kjenner du noen som har det vanskelig eller sliter psykisk?

- Hjelper det å snakke om det?
- Hva kan vi gjøre når noen vi kjenner trenger hjelp?
- Hva ville du gjort om du hadde det vanskelig.

8) Tenk gjennom hvordan teaterforestillingen så ut da den begynte og da den sluttet:

- Hvilke endringer har skjedd?
- Hva slags forandring har karakterene gjennomgått?
- Hva skjedde med rommet?

TRENGER DU Å SNAKKE MED NOEN?

	Alarmtelefonen for barn og unge – tlf. 116111 (døgnåpen)
	Kors på halsen (Røde Kors) , tlf: 800 33 321. Åpent alle dager fra 14-22 for alle opp til 18 år.
	Mental helse, Hjelpetelefonen – tlf. 116123 (døgnåpen)
	Rådgivningstelefon ved spiseforstyrrelser – tlf. 94817818
	Unghjelp . Råd, veiledning og historier, for unge – av unge – tlf. 98806120
	Rådgivningstelefon for pårørende innen psykisk helse – tlf. 22491922